

พบจบสังคมวิทยาฯ

คณิต ลิมปิพิชัย

Soc Ant ๕๐ 19 สหส 25

ปี 2525 เป็นช่วงเวลาแห่งการเฉลิมฉลอง 200 ปี กรุงรัตนโกสินทร์ ถนนหนทาง

ในกรุงเทพฯ มีการประดับประดาไฟสวยงามมาก มีการแสดงมหรสพที่ท้องสนามหลวง และถนนราชดำเนินอย่างน่าตื่นตาตื่นใจ แต่สำหรับผมกลับเป็นช่วงเวลาที่เคร่งเครียด มีความกดดันมากมายเพราะต้องเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัย หรือที่เรียกว่าสอบเอนทรานซ์ ความกดดันนั้นเริ่มตั้งแต่การเลือกคณะที่จะเรียน ในสมัยนั้นเลือกได้ 6 ลำดับ หลักการเลือกก็คือ เลือกคณะที่ชอบ คณะที่คะแนนสอบปีก่อนอยู่ในเกณฑ์ที่เราน่าจะทำได้ มิฉะนั้นอาจจะสอบไม่ติด ก็ดูจากฐานคะแนนปีก่อนเป็นเกณฑ์

ผมอยู่แถวกระทรวงมหาดไทย จึงมีความผูกพันกับธรรมศาสตร์เพราะรู้สึกว่าเป็นสถาบันท้องถิ่นใกล้บ้าน อีกทั้งชื่อเสียงของสถาบันก็เป็นที่ยอมรับนับถือในทุกๆ ด้าน จึงตั้งใจมุ่งมั่นจะเข้าธรรมศาสตร์ให้ได้ คณะในดวงใจคือเศรษฐศาสตร์ ขวนเพื่อน ๆ มาสูมหัวกันที่บ้าน เตรียมการกรอกใบสมัคร เลือกคณะทั้งหก โห นี่เป็นการชี้ชะตาชีวิตเชียวนะ เมื่อเปิดดูคู่มือการสมัคร ก็เจอชื่อหนึ่งที่สะดุดตาเป็นอย่างยิ่ง “แผนกอิสระสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา” โอ นี่มันคณะอะไรเนี่ย ไม่ใช่สิมันขึ้นต้นด้วยแผนก อยู่ในคณะไหนเนี่ย ชื่อก็ยาว แล้วเรียนอะไรกัน อิสระสังคม สังคมวิทยา มนุษศาสตร์... งงมาก ๆ พยายามหาข้อมูล สอบถามเพื่อน ๆ ก็ไม่มีใครรู้ แต่เมื่อดูคะแนนแล้วก็ไม่เลวนะ ประมาณ 180-190 จาก 400 อืม... ไม่สูงไม่ต่ำ เอาน่าเลือกไปก่อนยังงั้นก็ธรรมศาสตร์ คงไม่ติดหรอก ติดเศรษฐศาสตร์อยู่แล้ว

ในที่สุดวันประกาศผลสอบก็มาถึง หลังจากที่ต้องผ่านช่วงเวลาแห่งการรอคอยอย่างกระวนกระวาย วิตกกังวลมาร่วมเดือน คงไม่ต้องบอกนะครับว่าผมสอบติดอะไร ใช่ว่าครับ “มธ.8” มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แวบแรกที่เห็นชื่อตัวเองบนป้ายประกาศผล ดีใจสุดๆ สอบติดวะเรา ฮ่าฮ่าวันแห่งชัยชนะ หันมาเฮกะเพื่อนๆ ที่ไปดูผลด้วยกัน แต่ เอ... คณะอะไรล่ะหันกลับไปดูใหม่ โอ มธ.8 รหัสนี้คณะอะไรนะ ไม่ใช่เศรษฐศาสตร์แน่ น่าจะเป็นบัญชีหรือรัฐศาสตร์มั้ง ก็ยังดี เดียวไปเช็คคู่อีดีใจเดี๋ยวกี้มีเพื่อนยื่นคู่มือการสมัครมาให้ “แผนกอิสระสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา”

นับจากวินาทีนั้นชีวิตผมก็เริ่มเปลี่ยนแปลง เริ่มจากกลับไปบ้านไปบอกแม่ว่าสอบติดธรรมศาสตร์ครับ

”ไชโย ดีจัง” เสียงตอบรับในทันทีทันใด

”คณะอะไรล่ะลูก” อึ้งไปแวบหนึ่ง

”ไม่ใช่คณะครับ คำเขียนว่าแผนกอิสระสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา”

”อ้อ... แล้วเรียนอะไรล่ะ”

”ก็เรียนสังคมครับ” เริ่มนึกในใจว่าถามเรื่องอื่นบ้างดี เช่นว่าเพื่อนติดใหม่ คณะอะไรกันบ้าง

”เรียนแล้วไปทำงานอะไรล่ะลูก” เป็นอันจบการสนทนาเพราะผมทำได้แค่ยกไหล่ ยิ้ม แล้วก็เดินหลบไป

แล้ววันที่น่าตื่นเต้นอีกวันหนึ่งก็มาถึง นั่นคือวันรายงานตัว พบเพื่อนใหม่ที่ท่าพระจันทร์ แต่งตัวเรียบร้อยออกจากบ้านแต่เช้า มาที่ท่าพระจันทร์ แล้วตึกเรียนมันอยู่ตรงไหนล่ะ ต้องไปไหนต่อเนี่ย เลยเดินไปถามยามหน้าประตูหอใหญ่ ยามก็ชี้บอกให้เดินมาทางโรงอาหารเล็ก ก็เห็นป้ายคณะสังคมสงเคราะห์ คำบอกว่าอยู่ใกล้กัน ตรงไหนล่ะ ยืนคิดอยู่พักหนึ่งก็เห็นคนกลุ่มหนึ่งแต่งตัวเซอร์ๆ เสื้อยืด กางเกงยีน รองเท้าแตะถือป้ายกระดาษเขียนว่าสังคมวิทยา โอ... ใจชื้นหน่อยแต่ก็ดูแปลกๆ นะ คณะอื่นเค้าคึกคักกันจัง จึงเดินเข้าไปหาที่ทราบว่าคุณเหล่านี้คือรุ่นพี่เรานั่นเอง เค้ามารอรับพาไปเข้ากลุ่มใกล้ๆ กับโรงอาหารซึ่งเค้าเรียกว่า “อาศรม” จำได้ว่าความรู้สึกตอนนั้นเริ่มเกิดความแปลกแยก เริ่มคิดถึงเพื่อนๆ ที่ติดวิวะ หมอ เกสซ์ และที่อื่นๆ เอ... นี่เราต้องเรียนต่ออีกสี่ปีกะที่นี้เนี่ยนะ เรียนอะไรหว่า ทำอะไรหว่า ไซ้ใหม่เนี่ย สุดท้ายก็บอกตัวเองว่าไหนๆ ก็ไหนๆ แล้ว เอาน่าตามๆ เค้าไปก่อน สักพักก็เริ่มมีเพื่อนคนอื่นๆ มา

สมทบมากขึ้น ค่อยยังชั่วหน่อย สิ่งที่ดีใจมากที่สุดในวันนั้นก็คือ ได้เจอเพื่อนที่จบมาจากสวนกุหลาบด้วยกัน แม้ออนเรียนจะอยู่คนละห้องไม่เคยคุยกัน แต่พอเจอกันก็รู้สึกอุ่นใจ เอาทะเลเราอดแล้วอย่างน้อยก็มีส่วนร่วมชะตากรรมด้วยกันแหละ เป็นอันว่าชีวิตนักศึกษา ก็เริ่มต้นตั้งแต่นั้นมา อย่างหนึ่งที่ทำให้ผมรู้สึกดีมาก ๆ คือ ผมมีอาจารย์ที่ปรึกษาที่แสนจะน่ารัก ท่านมีเมตตา ดูแล เอาใจใส่ ให้คำแนะนำ และคำสั่งสอนที่ทำให้ผมรู้สึกดี ๆ อยู่เสมอ ท่านคืออาจารย์แพรวพรรณ (ตุ๋จินดา) มหาวิทยาลัย ปัจจุบันท่านเกษียณแล้ว ท่านสอนสังคมวิทยามาตั้งแต่วัยรุ่นที่หนึ่ง

หลังจากนั้นวันเวลาก็ผ่านไปอย่างรวดเร็ว เริ่มจากกิจกรรมรับเพื่อนใหม่ที่ พี่ ๆ ช่วยกันจัดให้ งานกีฬาเพื่อนใหม่ที่เปิดโอกาสให้เราได้โชว์ความสามารถทางกีฬา ทุกชนิดเพราะคณะเรามีคนน้อยแค่สี่สิบคนต่อรุ่น ผู้ชายก็ไม่ถึงครึ่ง ดังนั้นผมจึงได้ลงเล่นกีฬาเกือบทุกชนิดในนามนักกีฬาเพื่อนใหม่คณะ มันก็เป็นที่น่าภูมิใจมากนะเวลาไปเจอเพื่อนเก่า ๆ ก็จะไม่ค่อยคิดว่าข้าหนะตัวคณะเขียวนะ ทั้งบอล บาส วอลเลย์ กีฬา ว่ายน้ำ และอีกสารพัดเล่นเอาเพื่อน ๆ สมัยมัธยมแปลกใจไปตาม ๆ กันว่ามันไปเก่งมาจากไหนแต่ก่อนมันก็ป๊อก ๆ แปป ๆ นี่นา นับจากนั้นมาความรู้สึกรักและผูกพันกับคณะ (แผนกอิสระ) ก็มีมากขึ้น รุ่นพี่ก็น่ารักเป็นกันเอง ความที่เป็นคณะเล็กๆ มีคนน้อย ทำให้รู้จักสนิทสนมกันทั้งหมด ตกปายก็เตะบอล เล่นบาส หมากรุก บ้างก็ไปสังสรรค์ แถวท่าพระจันทร์ ชีวิตเป็นเช่นนี้ตลอดสามปีครึ่ง

สิ่งหนึ่งที่ค้างคาใจมาแต่วันแรกคือเรียนอะไร จบแล้วทำอะไร ก็เป็นสิ่งที่ผมแสวงหาคำตอบมาตลอดตั้งแต่วันแรก สอบถามรุ่นพี่ ๆ ก็ได้คำตอบที่ยังไม่ชัดเจนนัก จึงต้องค้นหาคำตอบด้วยตนเอง จนกระทั่งจบปีหนึ่งก็ยังมีงง ๆ อยู่ เพราะเรียนแต่วิชาพื้นฐานซึ่งเหมือนกันทุกคณะ รุ่นพี่ที่จบไปก็ทำงานแตกต่างกันหลากหลายพอควร บางคนก็เรียนต่อ พอจบปีสองเริ่มดีขึ้นหน่อยเริ่มรู้ว่าขอบเขตของวิชาสังคมวิทยากับมานุษยวิทยาต่างกันอย่างไร ศึกษาอะไรบ้าง พอปีสามก็เริ่มคิดว่าจบแล้วทำอะไรได้บ้าง อยากไปแนวไหนเรียนต่ออะไรหรือจะทำงานเลย ผมไม่ใช่คนเรียนเก่งมากมายแต่เรียนจบสามปีครึ่ง แล้วก็ไปเรียนต่อเศรษฐศาสตร์ที่นิด้าในเทอมที่สองของปีสี่เลย เป็นที่ฮือฮาของเพื่อน ๆ และน้อง ๆ เพราะตอนเรียนก็ไม่เห็นจะเรียน เอาแต่เตะบอล แล้วก็ไปนั่งสังสรรค์แถวท่าพระจันทร์จนตึกตื่น หลาย ๆ ครั้งที่ดีก็แล้วไม่อยากจะกลับบ้านก็ยัดสนามหลวงเป็นที่นอน พอรุ่งสางก็เข้ามานอนในอาคาร ใช้อาคารเป็นเหมือนบ้านอีกหลังหนึ่ง

ตลอดระยะเวลาสามปีกว่าที่เรียนสังคมิวิทยา ผมใช้เวลาอย่างคุ้มค่าและมีความสุข มาอาศรมแต่เช้า (แห่งละกัณนอนอยู่ที่อาศรมหนิ) พอมีเพื่อนมากัชวณกันเล่นหมากรุก มีเพื่อน ๆ หนึ่ ๆ หนึ่ เล่นก็ตำร็ร้องเพลงซับกัลอม ได้เวลาก็ไปเรียนบางที่ก็โดดเรียนไปเตะบอลที่สนามวอลเลย์หน้าคณะนั้นแหละ ตกเย็นก็สังสรรค์เฮฮาจนมีดคำ ไปออกค่ายกับคณะ ไปทัศนศึกษาต่างจังหวัดกับอาจารย์ยุพา อาจารย์เฉลิมศรี อาจารย์สิริชัย และอาจารย์สุมิตร ชีวิตอยู่ในรูปแบบนี้ตลอด ปีสองมีงานรับเพื่อนใหม่ที่กาญจนบุรี รุ่นนั้นพีด้้ม (หนุ่มเมืองจันท์) เป็นประธาน กนศ. พอปีสามก็เป็น กนศ. จัดกิจกรรมรับเพื่อนใหม่ที่ชะอำ ที่อยากจะทำถึงคือปีนั้นแผนกอิสระได้ยกระดับเป็นคณะ มีการตั้งป้ายคณะอย่างสวยงาม ที่หน้าอาศรม มีงานฉลองใหญ่ที่สมาคมธรรมศาสตร์ ท่านอาจารย์แพรวพรรณเป็นฝ่ายการนักศึกษา ก็เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงจัดงาน โดยมี กนศ. เป็นกำลังสำคัญ ปีสี่เป็นปีสุดท้ายรู้สึกอาลัยอารมณ์จึงไปงานรับเพื่อนใหม่ที่สัด้หีบ แฮ้อ... ได้เรียนอีกเทอมเดียวก็จะจบแล้ว หลังจากไปเรียนต่อที่นิด้าก็ยังคงหาเวลากลับมาหาเพื่อน ๆ และน้อง ๆ ที่ยังเรียนอยู่เสมอ ๆ พอเรียนจบนิด้า โชคดีได้ทำงานแถวปิ่นเกล้า พอเลิกงานก็มาเฮฮากับน้อง ๆ ที่ทำพระจันทร์ ผมเลยกลายเป็นผู้กว้างขวางเพราะรู้จักรุ่นพี่รุ่นน้องมากมายหลายรุ่น

ปัจจุบันผมเป็นผู้บริหารของสถาบันการเงินแห่งหนึ่ง รับผิดชอบดูแลทั้งด้านการอนุมัติสินเชื่อ การติดตามหนี้ กฎหมาย การตลาด การพัฒนาบุคลากร การบริหารทั่วไป ผมก็ยังคงหาคำอธิบายต่อคนอื่น ๆ ว่าสังคมิวิทยาย เรียนอะไรคืออะไรแบบที่เข้าใจง่าย ๆ ไม่ได้ แต่ทุกครั้งที่มีโอกาสบอกเล่าประวัติของตัวเองหรือมีใครถามว่าจบอะไรมา ผมก็จะตอบเหมือนเดิมทุกครั้งว่าผมไม่จบบัญชี ไม่จบกฎหมาย ไม่จบวิศวะ “ผมจบสังคมิวิทยาย ครับ”

นี่แหละครับสังคมิวิทยาและมานุษยวิทยาที่รู้สึก

ป.ล. ในขณะที่เขียนต้นฉบับอยู่นี้ได้รับทราบข่าวว่าท่านอาจารย์แพรวพรรณ (ตุ้จินดา) มหาวัจนั ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของผม ท่านป่วย ผมจึงขอใช้โอกาสนี้กราบคารวะท่านอาจารย์ ผู้มีความรักเมตตาต่อศิษย์อย่างมหาศาล ท่านใส่ใจดูแล ว่ากล่าวตักเตือน ให้คำแนะนำในทุก ๆ ด้าน ท่านเป็นผู้ที่มีความรักความห่วงใยต่อศิษย์เสมอมา ขออาราธนาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วยอภิบาลบันดาลให้ท่านอาจารย์มีสุขภาพที่แข็งแรงขึ้น เป็นที่รักและเคารพให้กับผมและลูกศิษย์ตลอดไปครับ